

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

УДК 343.31+343.35

DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2023.2/20>

Боровик А.В.

Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука

МЕТА ТА МОТИВИ ПОСЯГАНЬ НА ПРЕДСТАВНИКІВ ВЛАДИ

У статті на підставі аналізу наукової літератури та судової практики досліджено різновиди мети та мотивів посягань на представників влади з метою виявлення проблем у цій сфері та розроблення пропозицій щодо їх розв'язання.

За результатами дослідження встановлено, що метою посягань на представників влади у тих випадках, коли вона чітко не визначена у диспозиції відповідної статті, може бути перешкодження виконанню ними своїх службових обов'язків, прагнення порушника уникнути відповідальності за свої протиправні діяння чи делікти, вчиненні іншими суб'єктами адміністративних чи кримінальних правопорушень.

Мотиви посягань на представників влади можуть бути різними, зокрема помста, небажання підкорюватися законним вимогам, невдоволення законною діяльністю потерпілих, негативне до них ставлення тощо.

Водночас встановити певну мету чи мотив не завжди можливо. Тому застосування юридичних конструкцій, пов'язані з мотивом та/або метою вчинення кримінального правопорушення на кшталт «у зв'язку з виконанням службових обов'язків», «у зв'язку з діяльністю» та подібних їм є цілком виправданим. З огляду на це в диспозиціях статей, що містять підстави кримінальної відповідальності за посягання на представників влади, недоцільно передбачати конкретні мотиви на кшталт помсти, невдоволення законною діяльністю потерпілого тощо, оскільки це може суттєво ускладнити правозастосування через неможливість встановлення цієї ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.

Аргументовано, що мета та мотив кримінальних правопорушень, передбачених ст. 351, 351-1, 351-2 КК України, може бути будь-якою з огляду на відсутність у диспозиціях цих статей відповідних юридичних конструкцій, призначених для позначення цих ознак суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Водночас такі конструкції видаються зайвими з огляду на те, що зміст кримінально протиправних діянь, що позначаються терміном «перешкодження» (невиконання законних вимог, створення перешкод у роботі та надання завідомо неправдивої інформації), свідчить про те, що посягання вчиняється у зв'язку з виконанням обов'язків потерпілими.

Ключові слова: кримінальне правопорушення, мета кримінального правопорушення, мотив кримінального правопорушення, суб'єктивна сторона кримінального правопорушення, кримінальна відповідальність, виконання службових обов'язків, посягання на представників влади.

Постановка проблеми. Однією з особливостей посягань на представників влади є наявність мотиву та/або мети вчинення зазначених деліктів, пов'язаних з виконанням потерпілими службових обов'язків. У кожному кримінальному правопорушенні, передбаченому ст. 342, 343, 345, 347, 348, 349, 350, 352 КК України, існує вказівка на мотив або мету з якою мають вчинятися ці делікти.

Тому для складів зазначених кримінально протиправних діянь ці ознаки суб'єктивної сторони є обов'язковими. Саме вони допомагають відмежувати посягання на представників влади від інших злочинів і кримінальних проступків. Водночас із встановленням цих ознак, їх розмежуванням у правозастосовній діяльності виникає чимало труднощів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Актуальні проблеми кримінальної відповідальності за посягання на представників влади знайшли відображення у працях Г. Є. Болдаря, Л. П. Брич, А. С. Габуди, Н. О. Гуторової, Ю. П. Дзюби, Л. В. Дороша, О. О. Дудорова, О. В. Зайцева, І. М. Залялової, О. О. Кашкарова, В. А. Клименка, В. О. Навроцького, В. І. Осадчого та інших. Водночас низка питань у цій сфері залишаються недостатньо дослідженими або дискусійними, а тому потребують подальших наукових розвідок.

Мета статті полягає у дослідженні мети та мотивів посягань на представників влади з метою виявлення проблем у цій сфері та розроблення пропозицій щодо їх розв'язання.

Виклад основного матеріалу. Важливо розкрити конкретні види мотивів та мети, які характерні посяганням на представників влади. Ці ознаки суб'єктивної сторони мають безпосереднє кримінально-правове значення для притягнення до кримінальної відповідальності суб'єктів відповідних злочинів і кримінальних проступків.

У кримінальних правопорушеннях, передбачених ст. 342, 343, 344 КК України, виділяють різновиди мотивів та/або мети.

Стаття 342 КК України. Мета опору, передбаченого ч. 1 або 2 ст. 342 КК України, на переконання В. І. Осадчого, полягає в прагненні його суб'єкта припинити або змінити виконання потерпілим своїх обов'язків [1, с. 798]. Водночас мета опору, передбаченого ч. 3 ст. 342 КК України, – в примушенні потерпілих до виконання явно незаконних дій.

У вироках суду для позначення мети опору використовують словосполучення на кшталт «намагався перешкоджати законній діяльності поліції» [2], «перешкоджання законним діям працівника правоохоронних органів» [3], «перешкоджання виконанню поліцейським своїх службових обов'язків, а саме затриманню правопорушника» [4], «перешкоджав доставленню правопорушника до відділу поліції з метою складання протоколу про адміністративне правопорушення» [5], «намагаючись уникнути затримання» [6], «намагаючись втекти з місця скоєння правопорушення» [7] тощо.

Мотивом опору зазвичай вчені називають невдоволення законною діяльністю потерпілого [1, с. 798; 8, с. 321-322]. Супутніми (не головними) можуть бути інші мотиви: користь, заздрість, хуліганські спонукання [8, с. 321-322]. Однак у вивчених судових рішеннях виявити мотиви вчинення цих деліктів не вдалося.

Стаття 343 КК України. Домінуючим мотивом кримінального правопорушення, передбаченого ст. 343 КК України, здебільшого визнають невдоволення законною діяльністю потерпілого [1, с. 801; 8, с. 325; 9, с. 133; 10, с. 159]. Між тим, особа може бути цілком задоволена діяльністю працівника правоохоронного органу, розуміти, що той сумлінно виконує свої службові обов'язки, але при цьому бажати уникнути відповідальності (найпоширеніший мотив), до якої винний може бути притягнутий [10, с. 159].

Іншим мотивом цього злочину, як зауважують науковці, може бути корисливий, мотив ненависті, хибне почуття обов'язку (Є. В. Пилипенко) [9, с. 133], користь, заздрість, хуліганські спонукання (Г. Є. Болдарь) [8, с. 325], користь, нерозуміння правомірності дій службової особи правоохоронного органу (бажання «відновити справедливість»), бажання догодити керівництву, покращення показників роботи тощо (Є. М. Блажівський) [10, с. 159].

Є. В. Пилипенко стверджує, що при вчиненні злочину, передбаченого ст. 343 КК України, можливі соціально-нешкідливі спонукання, що необхідно враховувати при призначенні покарання. Наприклад, недбале, чисто формальне виконання обов'язків з протидії злочинності з боку службової особи може викликати, як віктимна поведінка, зворотну реакцію у виді незаконного втручання в таку «діяльність» з метою перешкодити їй через неефективність та добитися бажаного ставлення до такої діяльності [9, с. 126].

Звернення до судової практики за ст. 343 КК України засвідчує, що в судових вироках зазначається переважно мета, а тому мотив досить часто залишається невстановленим. Саме мета перешкоджання виконанню обов'язків у більшості випадків ймовірно пов'язана з невдоволенням законною діяльністю потерпілого, на якому наголошували вчені.

Стаття 344 КК України. Мотив невдоволення діяльністю потерпілих визнають основним і в складі кримінального правопорушення, передбаченого ст. 344 КК України [1, с. 803; 8, с. 326]. Натомість супутніми (не головними) цього делікту можуть бути інші мотиви: користь, заздрість, хуліганські спонукання [8, с. 326]. Вироків за цією статтею у Єдиному державному реєстрі судових рішень практично немає, а тому підтвердити чи спростувати позиції вчених складно. Водночас слід зазначити, що як і в кримінальному правопорушенні, передбаченому ст. 343 КК України, мета перешкоджання виконанню обов'язків у біль-

шості випадків ймовірно пов'язана з невдоволенням законною діяльністю потерпілого.

Стаття 345 КК України. В. І. Осадчий зазначає, що юридична конструкція «у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків» вказує на мету злочину, передбаченого ст. 345 КК України, – не допустити діяльності працівника правоохоронного органу, змінити її характер, припинити її чи вчинити злочин через діяльність, яка вже відбулася [1, с. 805]. Схожу позицію займає Г. Є. Болдарь зауважуючи, що мета цього злочину – запобігти виконанню працівником правоохоронного органу його службових обов'язків, припинити або змінити характер такого виконання безпосередньо в момент посягання або в майбутньому чи вчинити посягання із помсти за діяльність у минулому [8, с. 328]. Трьох періодів виконання службових обов'язків (минулого, теперішнього і майбутнього) стосується і позиція Л. П. Брич на думку якої значення слів «у зв'язку з» виконанням службових обов'язків виявляється через мету дій винного і, як відомо, має три прояви, а саме з метою: 1) не допустити виконання службових обов'язків (діяння вчиняється до початку виконання потерпілим службових обов'язків); 2) зупинити, перервати виконання потерпілим своїх службових обов'язків (відповідно, діяння вчиняється у процесі виконання потерпілим своїх службових обов'язків); 3) помститися потерпілому за виконання ним своїх службових обов'язків (діяння можуть учинити як у процесі, так і після закінчення виконання потерпілим своїх службових обов'язків) [11, с. 1055-1056].

Мотивами вчинення погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу (ст. 345 КК України) визнають невдоволення законним виконанням працівником правоохоронного органу своїх службових обов'язків (домінуючий мотив), користь, заздрість, хуліганські спонукання (супутні мотиви) (Г. Є. Болдарь) [8, с. 328], прагнення перешкодити потерпілому у момент посягання або в майбутньому виконувати свої службові обов'язки, помста за виконання цих обов'язків у минулому (А. В. Бойко) [12, с. 160-161].

За відсутності таких мотивів дії винного підлягають кваліфікації за іншими статтями КК України. На переконання С. І. Дячука за відсутності мотиву вчинення злочину, передбаченого ст. 345 КК України, – «у зв'язку з виконанням потерпілим службових обов'язків» дії винного кваліфікуються за статтями Особливої частини Кодексу, що передбачають відповідальність за злочини проти

життя та здоров'я особи [13, с. 1114]. Схожої позиції дотримується А. В. Бойко зауважуючи, що якщо особі, вказаній у ст. 345 КК України, шкоду здоров'ю заподіяно не у зв'язку з її службовою діяльністю, а з інших мотивів (особиста неприязнь, ревності, хуліганські спонукання, помста на побутовому ґрунті тощо), відповідальність за ст. 345 КК України виключається. Дії винного потрібно розцінювати як злочин проти здоров'я особи (ст. 121-126, 129 КК України) [12, с. 160-161]. Водночас існують і думки щодо кваліфікації вчиненого у таких ситуаціях не лише як кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Наприклад, В. А. Клименко стверджує, що умисне нанесення побоїв або заподіяння тілесних ушкоджень працівникові правоохоронного органу чи його близькому родичу на ґрунті, наприклад, неприязних особистих стосунків кваліфікуються як злочин проти особи. Якщо погроза вчинюється внаслідок особистих неприязних стосунків або є невід'ємною ознакою якогось іншого злочину, то вчинене за наявності необхідних умов треба кваліфікувати за відповідними статтями КК (наприклад, за ст. 129, 152, 187, 189, 262, 289 КК України) [14, с. 776].

У вироках зазначається про те, що цей злочин вчиняється «з метою перешкодження затриманню працівниками поліції» [15], «з мотивів явної неповаги до охоронюваних законом цінностей – життя та здоров'я людини, нормальної роботи правоохоронних органів та їх авторитету..., з метою невиконання законних вимог працівників поліції» [16], «з метою припинення виконання останнім службових обов'язків по здійсненню первинного реагування на повідомлення про правопорушення та охорони громадського порядку» [17], «з метою перешкодження виконання службових обов'язків працівниками правоохоронного органу, а саме: перевірки наявності документів, які посвідчують його особу та осіб, які були з ним присутні..., з мотивів обурення вимогами поліцейських надати документи» [18], «з метою перешкодження виконанням працівником правоохоронного органу... своїх службових обов'язків, а саме здійснення супроводу під час проходження освідування на стан алкогольного сп'яніння... для оформлення вчинених адміністративних правопорушень» [19], «особою, невдоволеною виконанням службових обов'язків поліцейськими» [20], «з мотивів особистої неприязні» [21] тощо.

У певних випадках простежується умовно первинна і вторинна мета цього кримінально проти-

правного діяння, зокрема в одному випадку така мета полягала у *«залякуванні поліцейських, щоб вони не переслідували правопорушника»* [22].

Стаття 346 КК України. Мета злочину, передбаченого ст. 346 КК України, – вплинути на державну чи громадську діяльність шляхом вчинення описаних у ст. 346 КК України діянь чи вчинити їх у будь-який час до або після її завершення (В. І. Осадчий) [1, с. 808]; запобігти, припинити або змінити характер державної чи громадської діяльності діяча безпосередньо в момент посягання або в майбутньому чи вчинити посягання із помсти за таку діяльність у минулому (це може бути прагнення усунути від займаної посади, вплинути на прийняття важливого рішення, відсторонити політичну партію від участі у виборах, мітингах, демонстраціях, акціях протесту тощо) (Г. Є. Болдарь) [8, с. 330].

Наявність мети під час вчинення кримінальних правопорушень, передбачених ст. 345, 346 КК України, може свідчити про необхідність кваліфікації вказаних деліктів *за сукупністю з іншими статтями* КК України. З цього приводу В. А. Клименко зазначає, що якщо погроза, тілесні ушкодження, побіи або інші насильницькі дії були вчинені з метою перешкодити виконанню державним діячем своїх обов'язків або з метою прийняття ним незаконного рішення, вчинене треба кваліфікувати за сукупністю злочинів – за відповідною частиною ст. 346 і ст. 344 КК України [14, с. 780].

Мотивом кримінального правопорушення є невдоволення діяльністю державного чи громадського діяча (В. І. Осадчий) [1, с. 808], невдоволення законною державною чи громадською діяльністю потерпілого (домінуючий мотив), користь, заздрість, хуліганські спонування (супутні мотиви) (Г. Є. Болдарь) [8, с. 329-330].

Оскільки обов'язковою ознакою злочину є мотив – злочин вчинюється у зв'язку з державною чи громадською діяльністю потерпілих, то за його відсутності дії винного кваліфікуються за статтями Особливої частини Кодексу, що передбачають відповідальність за злочини проти життя та здоров'я особи [13, с. 1116].

У Єдиному державному реєстрі судових рішень вказівок на мету чи мотив цього злочину не встановлено, зокрема й тому, що такі злочини вчиняються вкрай рідко.

Стаття 347 КК України. Мета цього делікту, на думку В. І. Осадчого, – не допустити діяльність працівника правоохоронного органу, припинити чи змінити її характер або вчинити злочин через діяльність, що мала місце [1, с. 810]. Г. Є. Болдарь

наголошує, що мета кримінального правопорушення, передбаченого ст. 347 КК України, – запобігти, припинити або змінити характер «виконання» працівником правоохоронного органу його службових обов'язків безпосередньо в момент або після такого виконання, у майбутньому чи вчинити посягання із помсти за таку діяльність у минулому. Це може бути бажання відсторонити працівника правоохоронного органу від розслідування кримінального провадження, вплинути на прийняття відповідного рішення у справі тощо [8, с. 331].

Л. П. Брич вважає, що якщо винний шляхом умисного знищення чи пошкодження майна працівника правоохоронного органу, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця прагнув вплинути на них з метою перешкодити виконанню ними службових обов'язків або добитися прийняття незаконних рішень, вчинене слід визнавати сукупністю злочинів і кваліфікувати за статтями 347 і 343 КК України [11, с. 1060].

Мотивом цього кримінального правопорушення визнають помсту за виконання працівником правоохоронного органу своїх службових обов'язків або примусове виконання рішень державним виконавцем чи приватним виконавцем (Л. П. Брич, Л. В. Дорош) [11, с. 1060; 23, с. 730], невдоволення діяльністю працівника правоохоронного органу (В. І. Осадчий) [1, с. 810], невдоволення законним виконанням працівником правоохоронного органу його службових обов'язків (домінуючий мотив), користь, заздрість, хуліганські спонування (супутні мотиви) (Г. Є. Болдарь) [8, с. 331].

Як зауважує С. І. Дячук, знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу з інших мотивів (не у зв'язку з виконанням потерпілим службових обов'язків), наприклад, у зв'язку з тим, що потерпілий образив винного під час квартирної сварки тощо, має кваліфікуватися за відповідною частиною ст. 194 КК України [13, с. 1117-1118].

У вирокх за цією статтею мету та/або мотив позначають такими конструкціями: *«у зв'язку із виконанням потерпілою особою службових обов'язків та з метою її примушування до відмови від давання показань»* [24], *«з метою перешкодження виконанню покладених на працівників поліції службових обов'язків по охороні громадського порядку та безпеки... з метою уникнення відповідальності та завдання шкоди працівникам правоохоронних органів»* [25], *«з мотивом помсти за виконання службових обов'язків, пов'язаних*

з неодноразовим притягненням до кримінальної відповідальності за вчиненні злочини» [26] тощо.

У судовій практиці є ситуації, які свідчать про те, що конструкція «у зв'язку з виконанням службових обов'язків» та подібні їй якраз підходить для випадків, коли встановити мету чи мотив немає можливості, однак обставини події чітко свідчать про те, що посягання на представників влади здійснюється у зв'язку з виконанням потерпілим службових обов'язків.

Наприклад, водій Особа-5, порушивши правила дорожнього руху, на законну вимогу працівників поліції не зупинився. Тому правоохоронцями створено штучний затор службовим автомобілем для зупинки транспортного засобу правопорушника Особа-5. Однак Особа-5 усвідомлюючи, що перед ним знаходиться службовий автотранспорт правоохоронного органу, в якому перебувають поліцейські Особа-7 та Особа-8, здійснив його пошкодження (вм'ятини металу кузова в районі колісної арки на задньому правому крилі та пошкодження зовнішньої ручки дверей) [27].

Стаття 348 КК України. На переконання В. А. Клименка злочин, передбачений ст. 348 КК України, може бути вчинений не тільки з метою перешкодити потерпілому виконати свої службові обов'язки або обов'язки по охороні громадського порядку (під час їх виконання або в майбутньому), а також із мотивів помсти за таку діяльність у минулому [14, с. 783]. В. І. Осадчий наголошує, що суб'єктивна сторона цього злочину характеризується: мотивом – невдоволення виконанням працівником правоохоронного органу службових обов'язків або здійснення членом громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону чи військовослужбовцем діяльності щодо охорони громадського порядку; метою – не допустити такої діяльності, припинити її, змінити її характер або вчинити посягання через діяльність, яка вже відбулася [1, с. 811-812]. Л. П. Брич переконана, що мотив у складі злочину, передбаченого ст. 348 КК України, є його обов'язковою ознакою і водночас ще й розмежувальною ознакою складів злочинів, передбачених статтями 112 і 348 КК України. Мотив також є ознакою, яка визначає норму, передбачену ст. 348 КК України як спеціальну – останню ланку в ланцюгу багатоступеневої конкуренції загальної і спеціальної норм, який утворюють ч. 1 ст. 115, п. 8 ч. 2 ст. 115, ст. 348 КК України. За такого виду конкуренції пріоритет на застосування має ст. 348 КК України, як норма, яка має найширший зміст, зокрема, мотив вчинення злочину в ній конкретизований найбільше [11, с. 1063].

У вироках зазначалося, що цей злочин вчинявся через «небажання підкоритись законним вимогам співробітників поліції, з метою уникнення притягнення до кримінальної відповідальності» [28], «з невстановлених мотивів» [29], «з мотивів помсти та перешкодження в майбутньому виконувати свої службові обов'язки» [30], «з метою втечі щоб уникнути кримінальної відповідальності» [31], «з причин особистого негативного ставлення до працівників правоохоронних органів» [32] тощо.

Водночас встановити мотив цього злочину не завжди можливо. Винний, наприклад, може посылатися на те, що «не знав про те, що потерпілий є поліцейським» [33].

Стаття 349 КК України. Мотиви злочину, передбаченого ст. 349 КК України, на думку Л. В. Дорош, можуть бути різними: корисливий, прагнення уникнути відповідальності за вчинений злочин тощо. На кваліфікацію злочину вони не впливають [23, с. 735].

У ст. 351, 351-1, 351-2 КК України безпосередньо відсутні вказівки на мотив чи мету перешкодження діяльності певних представників влади. Виходячи з цього мета та мотив зазначених кримінальних правопорушень може бути будь-якою. В. І. Осадчий стверджує, що мета і мотив для кваліфікації злочинів, передбачених ст. 351, 351-1, 351-2 КК України, значення не мають [1, с. 817, 818, 822]. Термін «перешкодження», який використовується у назвах зазначених статей, включає передбачені в їх диспозиціях такі діяння як невиконання законних вимог, створення перешкод у роботі та надання завідомо неправдивої інформації. Зміст цих діянь свідчить про те, що посягання вчиняється у зв'язку з виконанням обов'язків потерпілими, а тому ймовірно законодавець слушно визнав зайвими такі конструкції, що визначають мету чи мотив деліктів, передбачених ст. 351, 351-1, 351-2 КК України.

Висновки. Отже, метою посягань на представників влади у тих випадках, коли вона чітко не визначена у диспозиції відповідної статті, може бути перешкодження виконання ними своїх службових обов'язків, прагнення порушника уникнути відповідальності за свої протиправні діяння чи делікти, вчиненні іншими суб'єктами адміністративних чи кримінальних правопорушень.

Мотиви посягань на представників влади можуть бути різними, зокрема помста, небажання підкорюватися законним вимогам, невдоволення законною діяльністю потерпілих, негативно до них ставлення тощо.

Водночас встановити певну мету чи мотив не завжди можливо. Тому застосування юридичних конструкцій, пов'язані з мотивом та/або метою вчинення кримінального правопорушення на кшталт «у зв'язку з виконанням службових обов'язків», «у зв'язку з діяльністю» та подібних їм є цілком виправданим. З огляду на це в диспозиціях статей, що містять підстави кримінальної відповідальності за посягання на представників влади, недоцільно передбачати конкретні мотиви на кшталт помсти, невдоволення законною діяльністю потерпілого тощо, оскільки це може суттєво ускладнити правозастосування через неможливість встановлення цієї ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.

Мета та мотив кримінальних правопорушень, передбачених ст. 351, 351-1, 351-2 КК України, може бути будь-якою з огляду на відсутність у диспозиціях цих статей відповідних юридичних конструкцій, призначених для позначення цих ознак суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Водночас такі конструкції видаються зайвими з огляду на те, що зміст кримінально протиправних діянь, що позначаються терміном «перешкоджання» (невиконання законних вимог, створення перешкод у роботі та надання завідомо неправдивої інформації), свідчить про те, що посягання вчиняється у зв'язку з виконанням обов'язків потерпілими.

Список літератури:

1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / [Д. С. Азаров, В. К. Гришук, А. В. Савченко та ін.] ; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. [2-ге вид., переробл. і доповн.]. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 1104 с.
2. Вирок Автозаводського районного суду м. Кременчука від 29 листопада 2021 р. Справа № 524/10436/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101411142>.
3. Вирок Бабушкінського районного суду м. Дніпропетровська від 02 червня 2022 р. Справа № 932/7715/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104565634>.
4. Вирок Кіровського районного суду м. Кіровограда від 16 грудня 2021 р. Справа № 404/8162/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101938722>.
5. Вирок Могилів-Подільського міськрайонного суду Вінницької області від 26 травня 2022 р. Справа № 138/700/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104474989>.
6. Вирок Соснівського районного суду м. Черкаси від 14 січня 2022 р. Справа № 712/14284/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102617032>.
7. Вирок Жовтневого районного суду м. Кривого Рогу Дніпропетровської області від 03 листопада 2021 р. Справа № 212/2183/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100759921>.
8. Кримінальне право. Особлива частина: підручник / за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. Луганськ: Елтон-2, 2012. Т. 2. 780 с.
9. Пилипенко Є. В. Перешкоджання діяльності у кримінальному праві України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Сєвєродонецьк, 2018. 228 с.
10. Блажівський Є. М. Кримінальна відповідальність за втручання в діяльність за кримінальним правом України: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2010. 234 с.
11. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / [А. М. Бойко, Л. П. Брич, О. О. Дудоров та ін.] ; за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. [10-те вид., переробл. та доповн.]. Київ : Дакор, 2018. 1360 с.
12. Бойко А. В. Кримінальна відповідальність за погрозу або насильство щодо працівника правоохоронного органу: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Одеса, 2013. 231 с.
13. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / за заг. ред. П. П. Андрушка, В. Г. Гончаренка, Є. В. Фесенка. [2-ге вид., переробл. та доповн.]. Київ : Дакор, 2008. 1428 с.
14. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / відп. ред. С. С. Яценко. 2-ге вид., переробл. та доповн. Київ : А.С.К., 2002. 968 с.
15. Вирок Калуського міськрайонного суду Івано-Франківської області від 26 квітня 2021 р. Справа № 345/2825/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96539815>.
16. Вирок Малиновського районного суду м. Одеси від 21 квітня 2022 р. Справа № 521/15184/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104401810>.
17. Вирок Суворовського районного суду м. Одеси від 21 квітня 2022 р. Справа № 523/7965/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104039122>.
18. Вирок Іршавського районного суду Закарпатської області від 04 травня 2022 р. Справа № 301/1133/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104172385>.

19. Вирок Любешівського районного суду Волинської області від 04 травня 2022 р. Справа № 162/154/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104167506>.
20. Вирок Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області від 05 травня 2022 р. Справа № 344/21254/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104194675>.
21. Вирок Київського районного суду м. Полтави від 06 травня 2022 р. Справа №552/1379/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104198006>.
22. Вирок Кам'янка-Бузького районного суду Львівської області від 10 вересня 2021 р. Справа № 446/838/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99507010>.
23. Кримінальний кодекс України: наук.-практ. комент.: у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., доповн. Харків: Право, 2013. Т. 2: Особлива частина. 1040 с.
24. Вирок Богунського районного суду м. Житомира від 30 листопада 2022 р. Справа №295/10156/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107586438>.
25. Вирок Рокитнівського районного суду Рівненської області від 04 травня 2020 р. Справа № 571/1386/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89069560>.
26. Вирок Олександрійського міськрайонного суду Кіровоградської області від 20 січня 2021 р. Справа № 941/9/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94256144>.
27. Вирок Сарненського районного суду Рівненської області від 07 листопада 2022 р. Справа № 572/2088/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107174030>.
28. Вирок Прилуцького міськрайонного суду Чернігівської області від 19 травня 2020 р. Справа № 740/1193/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89319617>.
29. Вирок Менського районного суду Чернігівської області від 09 липня 2020 р. Справа № 736/1495/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90305277>.
30. Вирок Печерського районного суду м. Києва від 08 липня 2021 р. Справа № 757/31640/21-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98179020>.
31. Вирок Борщівського районного суду Тернопільської області від 20 квітня 2022 р. Справа № 596/964/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104027347>.
32. Вирок Приморського районного суду м. Одеси від 31 травня 2022 р. Справа № 522/8778/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105051533>.
33. Вирок Богунського районного суду м. Житомира від 31 січня 2022 р. Справа №295/14957/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102859619>.

Borovyk A.V. PURPOSE AND MOTIVES OF ATTACKS ON GOVERNMENT OFFICIALS

According to the analysis of scientific literature and case law, the article examines the types of objectives and motives of attacks on government officials with a view to identifying problems in this area and developing proposals for their solution.

The study has established that the purpose of attacks on government officials, in cases where it is not clearly defined in the disposition of the relevant article, may be obstruction of their performance of their official duties, the offender's desire to avoid liability for their unlawful acts or torts committed by other subjects of administrative or criminal offenses.

The motives for attacks on government officials may vary, including revenge, unwillingness to obey legal requirements, dissatisfaction with the victims' legitimate activities, negative attitudes toward them, etc.

At the same time, it is not always possible to establish a specific purpose or motive. Therefore, the use of legal constructions related to the motive and/or purpose of a criminal offense, such as "in connection with the performance of official duties," "in connection with activities" and similar ones, is quite justified. According to this, it is inappropriate to provide for specific motives such as revenge, dissatisfaction with the victim's lawful activities, etc. in the dispositions of articles containing grounds for criminal liability for attacks on government officials. This may significantly complicate law enforcement due to the impossibility of establishing this feature of the subjective side of the criminal offense.

The author argues that the purpose and motive of criminal offenses under Articles 351, 351-1, 351-2 of the CC of Ukraine may be any according to the absence of relevant legal constructions in the dispositions of these articles intended to denote these signs of the subjective side of a criminal offense. At the same time, such constructions seem unnecessary because the content of the criminal offenses denoted by the term "obstruction" (failure to comply with legal requirements, creating obstacles to work and providing deliberately false information) indicates that the offense is committed in connection with the performance of duties by the victims.

Key words: *criminal offense, purpose of a criminal offense, motive of a criminal offense, subjective side of a criminal offense, criminal liability, performance of official duties, encroachment on representatives of the authorities.*